

Goedenmorgen, vrienden.

In het verloop van onze verschillende beschouwingen hebben we ons geloof ik wel met ongeveer alles wat er onder de zon is geweest aan geloof beziggehouden. Nu zou ik vandaag er prijs op stellen om nog eens even terug te keren tot bepaalde delen van het werkelijke Christendom. Wij vergeten over het algemeen te veel dat het Christendom geworden is uit een betrekkelijk eenvoudige en desondanks diep ingrijpende leerstelling. Dat wat Jezus heeft geleerd is heel iets anders dan de filosofieën van zovelen. Hij was de nieuwe stem, die de oude waarheid bracht, de oude eenvoudige waarheid, waarin de mensheid langzaam maar zeker haar bewustwording heeft gevonden.

Wij behoeven m.i. het leven van Jezus niet zo precies na te gaan. Immers, de geschiedschrijvers zelve zijn in verwarring, waar zij pretenderen Jezus' leven te kennen en zijn betekenis. De één zoekt het in de profetieën, de ander in het geslacht David's en een derde in een onbevleete ontvangenis, een direct goddelijke afkomst. Verhalen die in hun tegenstrijdigheid m.i. bewijzen hoezeer de figuur van Jezus vreemd was... zelfs aan zijn leerlingen. Geestelijk gezien mogen we dan ook wel stellen, dat Jezus de grote eenzame aller tijden is. Er is geen leraar bekend, die zo eenzaam was als hij, die zo weinig begrepen werd in zijn werkelijke zin en betekenis. En er is geen geloofsvorm ontstaan, die een sterkere vertekening inhield van de leerstellingen, waarop hij beweert gegrondvest te zijn, dan het Christendom. Nu wij tegen het einde van dit jaar lopen en ons langzaam maar zeker voorbereiden op een andere wijze van leiding dezer zondagmorgens, is het misschien goed - ondanks het gebroken karakter van hetgeen gebracht werd - de simpele leer van Jezus nog een ogenblik ons voor ogen te stellen en de werkelijke zin van hetgeen hij leerde nog eenmaal duidelijk te maken.

Allereerst is Jezus' leer er één die géén beperkingen erkent dan in God. Hij geeft wel degelijk de keizer wat des keizers en God wat Godes is. Maar hij doet dit met een gebaar van onverschilligheid, een haast speels accepteren van menselijke geplogenheden die in feite niet thuishoren in een bewuste maatschappij. Jezus leert aan zijn discipelen: "Niets mag sterker zijn in u dan het geloof, dat in u leeft. Wie gelooft aan de Vader en Zijn paden gaat, voor hem zijn alle slagbomen weggenomen, voor hem bestaan geen grenzen. Want dit zeg ik u: de kracht uit de Vader geboren is uw leven en uw enige werkelijkheid."

In deze - naar de geest gevoerde - vertaling van één van Jezus' uitspraken vinden wij m.i. dan wel het eerste en meest belangrijke aspect van het Christendom. Jezus beoogt niet een theocratie te stellen, zoals vele van zijn kerken trachten te doen. Hij beoogt niet een verandering aan te brengen in de menselijke wet, in het menselijke denken. Hij beoogt slechts de mens van uit zijn huidig denken te brengen tot een peil van handelen, waarbij de waarheid zelve aan hem geopenbaard wordt zonder ingrijpen van buitenaf. Dit laatste - zo volledig in strijd zijnde met de opvattingen van noodzakelijke leraren - maakt hij duidelijk wanneer Barnabas bij hem komt en klaagt, dat men zijn woorden niet heeft willen verstaan. Jezus troost hem door te zeggen: "Ook mijn woorden worden niet verstaan. Maar zo gij in uw woord de werkelijkheid van uw wezen durft te leggen, indien uit u spreekt het geloof in de Vader, Die u gezonden heeft, dan zal het werk van uwe woorden worden tot een werk van het Koninkrijk Gods, zich openbarend in de harten der mensen. Begrip voor deze dingen wordt niet verworven door woorden, doch slechts door de aanvaarding van de

liefdevolle Vader, Die is het begin en het einde van ons zijn en ons leven." Een troost, die ongetwijfeld Barnabas en met hem verschillende anderen een klein beetje - hoe moet ik het zeggen - schamel voorkomt. Maar een troost, die aan de andere kant duidelijk maakt dat Jezus zelve weet, dat het niet zijn lering en zijn woorden zijn, maar dat het eerder zijn innerlijk leven en zijn geloof is dat de menigte tot hem trekt en dat invloed uitoefent op het beleven van anderen. Een waar Christen zou dus ongetwijfeld niet moeten leraren, maar door zijn handelingen en daden moeten bewijzen dat het Christendom in hem betekent een aanvaarden van de goddelijke wet en de goddelijke waarheid. Slechts op deze wijze is het mogelijk inhoud in het leven te vinden en ook anderen in die inhoud van het leven te doen delen.

Wanneer men Jezus voorwerpt dat hij zijn wonderen selectief bedrijft, sommigen genezende en daarnaast aan anderen voorbijgaande (iets wat niet werd opgenomen in de Evangelieën waar de vertellers dit strijdig achtten met het goddelijk karakter van Jezus), heeft hij ook weer een antwoord klaar. Een typisch antwoord: "Kan ik dan genezen buiten de wil mijns Vaders? Daar, waar de kracht des Vaders woont in de mens, daar wek ik deze in hem; en ziet, het wonder is geschied. Doch daar, waar ik Hem niet erken, daar ga ik voorbij en zwijg. Want waar de Vader niet woont, kan de Zoon niet handelen." Jezus gelooft niet - dat blijkt wel uit deze woorden - in de mogelijkheid om de hele wereld zonder meer te bekeren, de hele wereld te genezen of met wonderen de gehele wereld te verzadigen met goddelijke kracht en misschien ook stoffelijke voordelen. Hij gaat uitdrukkelijk uit van het standpunt, dat iets van de Vader (dus iets van een goddelijk Licht) moet leven (en ik neem aan bewust leven) in de mens. Dit wordt ongetwijfeld bevestigd door het antwoord dat hij vaak geeft, wanneer men hem dankt voor een genezing: "Niet ik heb u behouden, doch uw geloof heeft u behouden." Hij zegt het ook in zijn zaligsprekingen over het geloof. Zalig zij, die geloven.

Men heeft tegenwoordig de opvatting dat "geloof" betekent: het zonder kritiek aanvaarden van een reeks stellingen en dogma's. Maar in Jezus' tijd betekende dit klaarblijkelijk toch iets anders. Want hij identificeert het geloof met iets, dat in de Vader bestaat en dat uit de Vader wordt geopenbaard binnen de mens. Ik meen dan ook dat we rustig mogen stellen, dat het geloof waarover Jezus spreekt in feite is het goddelijk Licht, dat ontwaakt is in de mens. En wanneer men Jezus vraagt, hoe dit Licht te vinden, dan geeft hij een antwoord dat zo oud is als de wereld zelve - alleen kleedt hij het in de termen van zijn tijd in. Vrij vertaald luidt het: Laat alle begeerten en alle banden achter. Lééf als een mens, maar in de vrijheid die een geest toekomt. Indien ge dan de Vader erkent en Zijn drijvende en lichtende krachten in u leven, dan zult ge daardoor vrij zijn, dan zult ge daardoor wonderen doen, dan zult ge daardoor komen tot openbaring van innerlijke werkelijkheid.

Voor een modern mens is dat misschien betrekkelijk moeilijk. Wij verwarren vaak innerlijk weten met wetenschap. En wij zijn geneigd om datgene, wat in ons toch als een zekerheid bestaat, terzijde te schuiven omdat er geen redelijk aantonen van deze in ons aanvoelde waarden mogelijk is. Wij beredeneren ons geloof. Wij beredeneren onze aanvaarding van God. Dit is krachtens Jezus' leer onmogelijk. Maar let wel, hij veroordeelt geen mens, omdat hij dit geloof niet of pas in onvoldoende mate bezit. Dat is logisch. Al datgene, wat we in ons verwerven aan innerlijke waarheid, aan zekerheid, aan vrijheid (geestelijke vrijheid vooral!), is ten slotte het resultaat van een lang bewustwordingsproces. Wij groeien a.h.w. naar het licht toe. Zoals een bloem de zon zoekt, zo zoekt de ziel de kracht van het Eeuwige, van het Alscheppend Vermogen. Hij geeft eraan velerlei namen en termen. Hij spreekt over de Algeest, over het Alscheppend Vermogen, de Grote Bouwmeester des Heelals. Hij spreekt over het Onbekende; ja soms, soms spreekt hij over de natuur, omdat hij niet verder kan zien. Hij geeft

vele namen aan de goden. En boven alle goden staat een raadselachtige Kracht, die God heet, de God, de Scheppende Kracht. Maar het is aan Jezus voorbehouden gebleven om deze onbekende Kracht, die zo noodzakelijk is voor ons bewuster leven, voor onze grotere vrijheid, de juiste naam te geven: Vader. We zouden misschien ook Moeder kunnen zeggen. Maar dat zou niet juist zijn. Want "moeder" is de schepping in haar geheel. Moeder is openbarend, belichamend. De goddelijke Kracht is dit niet. Het zijn slechts de wetten, die met elkaar spelen, die ons voertuig na voertuig vormen voor elke sfeer, waarin we moeten vertoeven. Maar "de Vader" is altijd hetzelfde. De Vader is het Licht, het innerlijk Licht, de Levenskracht, die blijft voortbestaan buiten alle vorm om.

In dit met een enkel woord schetsen van de werkelijke verhouding mens - God, heeft Jezus meer gedaan dan alleen maar een omschrijving te geven van zijn geloof of de aanduiding te geven van de weg, die z.i. de mens moet gaan. Want hij stelt: de Vader is liefdevol. Men heeft dit op aarde geïnterpreteerd: God heeft de mensen lief. Dat komt, omdat men te stoffelijk denkt en in feite zich niet kan voorstellen, dat de mens, die de Vader liefheeft, iets anders zou zijn dan de stoffelijke vorm, die hier zijn korte periode van strijd en leven doormaakt. Maar let wel, de verhouding van de Vader is die van Schepper of Creator en bewust Deelhebber en Leider niet van de stof maar van de ziel zelve, van het goddelijk Licht in de mens. Daardoor valt het Jezus zo gemakkelijk om - terwijl hij enerzijds gebonden is door de menselijke begrippen tot het leven van een groot leraar - toch weer dingen te doen, die helemaal daar niet bij schijnen te passen.

We kennen allen het verhaal van de bruiloft te Kana, hoe Jezus daar aan de feestvreugde deelneemt. En men stelt zich misschien voor, dat hij daar matig terzijde heeft gezeten, kijkend naar de dronkemansgrollen van de bruiloftsgasten. Dat is niet waar, Jezus vierde mee. Men meent misschien dat de verhouding tussen Jezus en Maria Magdalena, de danseres, eigenlijk niets anders is geweest dan die van een welwillend leraar, die - een vrouw beschermd hebbende - haar duldde in zijn nabijheid. En men vergeet, dat Maria heeft gedanst voor Jezus. Onbekendheid met de betekenis van uitdrukkingen in die tijd doet ons ook in het geval van Martha en haar zuster een foutieve veronderstelling uiten. Wij menen dat de één aan zijn voeten zit om zijn woorden te horen, terwijl de andere zorgt voor het huishouden. Maar in het oosten was het anders. Aan de voeten van een Meester zitten betekent de positie van een favorite, van de geliefde vrouw, die regeert over het huishouden. En de andere zuster aanvaardt - overigens volgens het verhaal niet zonder enig protest - de rol van dienstbare. Jezus was niet vreemd aan het menselijk leven, hij stond er niet buiten. Hij staat er in - midden in, zou ik haast zeggen - en uit dit in zijn leerstellingen. Veel van die leerstellingen zijn opgetekend in de z.g. Evangelieën en de Apocriefen. Andere leerstellingen heeft men helaas teloor doen gaan.

Jezus leert dat het erkennen van de Vader de enige belangrijke factor is in alle leven. Hij leert niet dat men de stoffelijke functies moet verloochenen. Hij leert niet dat men zich moet afwenden van de wereld. Maar hij leert dat men zich vrij moet maken daarvan. Hij is een vijand van het bezit. Niet omdat het bezit op zichzelf voor hem verachtelijk is. Want laat ons niet vergeten dat velen van zijn beste leerlingen, de z.g. 40, vermogend waren; dat mensen als de Arimatheaër b.v. beschikten over wijnbergen, over een privé graf gelegen op een zeer goede plaats, over een villa, over grote landerijen en aandelen in handelsondernemingen; dat Marcus, een Griek met een Romeinse naam overigens, niet slecht Jezus' vriend en leerling was maar een van de meest belangrijke administratieve figuren, die ongetwijfeld op de Engelenburcht even thuis was als in de Tempel en in de nabijheid van Jezus; ja, wiens stoffelijke belangen zo groot waren, dat hij in Rome verschillende grote kwartieren voor slaven

bezit. Men vergeet dit vaak. Jezus heeft het bezit niet verworpen als iets, wat onredelijk of onzedelijk is. Hij heeft niet getracht om de mens tot vrijwillige armoede te bewegen. Hij heeft getracht om hem vrij te maken. En die vrijheid kan pas ontstaan, wanneer je niet door belangen gebonden bent.

Wanneer Jezus dan ook te midden der veertig spreekt over het bezit, dan werpt men hem voor dat hij een drietal aanbiedingen van mensen, die hem wilden volgen, heeft afgeslagen. Want zij wilden hun bezit niet schenken aan de armen. En dan krijgen we een brilante verdediging van Jezus' instelling, wanneer hij tot hen spreekt: "Indien een karavaan over tijd is, zijn uwe nachten niet onrustig? Indien de zon te sterk brandt, bekommert gij u niet om de wijnranken? Indien een brand woedt, vreest ge niet voor uw bezit? En indien ge schatten in uw kamer verborgen hebt, ontwaakt ge soms niet in de nacht uit angst dat dieven binnensluipen? Welaan, wie de weg des Vaders gaat en mijn weg tot de Vader volgt, die - en dat zeg ik u - de enige weg is, mag niet gestoord worden door de angst voor de dief, de zorg om de karavaan, de vrees voor de uitblijvende vochtigheid in de luchten. Want hierin gebonden vergeet hij de Vader. En de Vader vergetend verliest hij de kracht, die noodzakelijk is, om de waarheid des Vaders te openbaren aan allen, die zoeken naar vrijheid in Zijn naam en Zijn liefde.

Het gaat Jezus er helemaal niet om de mens te verarmen. Maar het gaat hem erom hem te bevrijden van veel dingen. Hij bedoelt: Wanneer jullie zo gebonden zijn, dan wordt er veel van je tijd in beslag genomen door allerhand onnutte dingen. En als je dat beziet, dan vraag je je wel eens af: Waar zijn de Christenen, die deze waarheid nog in ere behouden? Zie de kloosterlingen, arm voor zich maar vol zorgen over het bezit van de gemeenschap, van het klooster. We zien de verarmde en bedelende mensen in naam van Christus uitgaan. Maar ze zijn vol zorg dat ze bezit genoeg zullen vergaren voor hun armen, dat ze in staat zullen zijn hun missie-werk, hun zending, hun jeugdwerk en hoe het verder heet, te volbrengen. Het is volkomen in strijd met Jezus' stelling, want Jezus gaat uit van het standpunt: Wanneer het noodzakelijk is en Gods wil is dat wij iets doen, dan zullen we de middelen daartoe verkrijgen. Niet door onze zorgen maar door de vrije gave van de Vader. Jezus' leer is in feite een leer van Godsvertrouwen. Zijn weg is er één van absolute aanvaarding van wat men in zich erkent als de goddelijke wil. Jezus' leer is er één van de liefde, die de mens bindt aan zijn God en die zo sterk in het "ik" wordt ervaren, dat men zonder twijfel alle wegen gaat, die goddelijk zijn.

Dan beroemt men zich erop dat Jezus heeft gezegd: "Want ziet, ik ben u de weg en de waarheid, en behalve door mij zal geen tot de Vader komen." Maar ja, ze hebben iets anders vergeten, nl. dat Jezus voordien had gezegd: Want ziet, de Vader is in mij en de kracht des levens is in mij. En openbarende Zijn wil zal ik mijn leven voortzetten, gaande Zijn pad. En wie mij volgt, vindt de waarheid. Want voorwaar ik zeg u....." en dan volgt dat citaat.

Ach, de mens heeft het Christendom vertekend. En het is moeilijk om je te realiseren wat nu werkelijk noodzakelijk is om een Christen te zijn in de werkelijke betekenis van het woord. Ik heb enkele punten aangestipt en ik zou er nog vele meer kunnen citeren. Ik zou u kunnen herinneren aan dat, wat wij hier jaren lang hebben verteld over Jezus' lering gegeven aan zijn discipelen, aan de kleine groep, aan de twaalf, aan de veertig of zelfs in meer openbaar gezelschap. Maar ik wil volstaan voor deze morgen met het kort omschrijven van de ware taak en het ware leven van iemand, die een feitelijke en niet alleen een theoretische Christen wil zijn.

Heb God lief, niet als een abstractie maar in elke openbaring.
Heb God lief in het dansen van de vlinders en het zingen van
de vogels, in het licht van de zon.
Heb God lief in de regen en de storm, in de ontstellende groot-
heid van de bliksem, die neervalt in het vocht-doordrenkte land.
Heb Hem lief in de mens, die Hij heeft geschapen. Heb God lief in
alle dingen - omdat gij weet, dat Hij u liefheeft en uit alle din-
gen slechts uw welzijn beoogt.

Aanvaard God. De Vader, Die u zo liefheeft, bepaalt welke moei-
lijkheden gij zult hebben in uw leven. Hij bepaalt welke taak u zal
worden opgedragen. Hij is het, Die u zegt wat noodzakelijk is.
Niet met een dwingend geweld als van een vorst, maar met het haast
aanzelend, teder tonen van een vader, die zijn kinderen langzaam
wijs wil doen worden en in staat stellen de eigen weg te gaan.

Wees ervan overtuigd, dat u in elk ogenblik van uw leven de moge-
lijkheid vindt wederom de paden te gaan, die God goed vindt. En gij
zult het in uzelf erkennen als de lichte vreugde en de zekerheid,
dat ge goed gehandeld hebt.

Leef niet in verleden of toekomst maar leef in de liefde, die de
Vader heeft tot u. Respecteer de wetten, de regels en de gedach-
ten van allen. Maar respecteer meer de kracht des Vaders in u en
Zijn waarheid, zo ge die ervaart; en laat deze in het leven van
anderen een kracht scheppen, waardoor zij zekerder worden in hun
eigen pogen.

Denk niet te veel aan tijdelijke dingen. Denk niet aan wat gebeuren
zal na de dood. En denk niet te veel aan dat, wat zich nu rond u
afspeelt, zoals Jezus niet heeft gedacht aan de moeilijkheden, die
rond hem waren. Wanneer het nodig is dat ge weten zult, dan zal
God het u openbaren. Misschien dat gij dan ook zult uitroepen als
eens Jezus: "Wee u, Jeruzalem! Wee u, stad des vredes, vernietigd
zult ge worden, baden in bloed, geen steen zal op de andere blijven!"
Misschien ook dat ge zult roepen, zoals Jezus aan het kruis (altijd
weer zo verkeerdelijk begrepen): "Mijn God, mijn God, hoe hebt Ge mij
verheerlijkt!" omdat ge u realiseert wat God in u doet.

God spreekt op Zijn tijd door vele stemmen en ge zult nooit weten
door wie of welke. Maar ge zult het aanvoelen diep in uzelf. Lééf
met de stem Gods. Doe uw taak, zoals ge verwacht dat deze noodza-
kelijk is in het menselijk leven, maar luister vóór alles naar de
stem Gods.

Toen Jezus op een gegeven ogenblik rustte na een lange tocht, stond
hij plotseling op en begon de weg terug te gaan. De leerlingen zeiden:
"Heer, gij zijt zover gegaan om wederom Samaria te bezoeken, waarom keert
gij?" Jezus zei niets. Hij zei niet: "Ik ben vermoeid." Hij zei niet:
"Het is zo lastig." Of: "Ik voel dat het niet goed is." Hij zei alleen:
"De Vader roept mij. En waar de Vader mij roept, moet ik gaan." Tegen alle
schijnbare rede in. Toch werd daaruit de Bergrede geboren. Dat is Christen-
dom: God liefhebben, God respecteren; maar bovenal: luisteren. Steeds weer
luisteren naar God en God erkennen in alle dingen. Wie zo leeft, leeft
goed. Die is werkelijk Christen. Doch wie zich slechts bindt aan uiterlijk-
heden en formaliteiten, wie misschien met luider stemme zijn geloof belijdt
doch innerlijk het niet beleeft, die kan nog geen Christen zijn. Die heeft
nog een lange weg voor zich.

Vrienden, daarmee is mijn bijdrage voor deze zondagmorgen ten einde.

Misschien wordt mij nog een enkele keer de gelegenheid geboden om op dit onderwerp, dat mij zo na aan het hart ligt terug te komen. Maar zou het niet het geval zijn, dan vraag ik u: Zoek in uzelve of er een antwoord in u is gerezen op mijn woorden. En zo ja, ga de weg, die de Stem in u u geeft.
Een zeer gezegende zondag, vrienden.

-:-

Goedenmorgen, vrienden.

Wanneer je het zo hebt over de waarheid van het Christendom, dan komt er ongetwijfeld wel een bedenken. Want het klinkt allemaal zo mooi en het is zo lastig om te doen. Je gaat je afvragen, of het niet beter is om op een andere manier hetzelfde na te streven. Per slot van rekening zul je tegen jezelf zeggen: Ik geloof nog wel aan God, maar ik moet toch voor m'n menselijke dingen ook zorgen. Zaken zijn zaken. En misschien gaan we zelfs zo ver als de ouderling, die zeide: "Zondag dien ik God en door de week zorg ik voor mezelf."

Die stelling kan ik begrijpen. Ze is menselijk volkomen acceptabel. Maar helaas is ze dat niet in meer geestelijke zin, want als je het eigenlijk goed bekijkt, dan is er niet veel aan het leven dat werkelijk de moeite waard is buiten juist de dingen, die je toch krijgt. Alles waar je zo hard voor worstelt en voor werkt, ja, dat is de moeite waard als je je doel bereikt. Maar zodra je dan zegt: "Ja, nu heb ik dus wat ik hebben wil" en je kijkt nog eens, dan is de glans eraf. Het is net alsof je een brok ijs hebt aangezien voor een diamant en terwijl je staat te kijken smelt de zaak door de zon. Dan sta je weer met lege handen en dan ga je weer verder. Het is net alsof de wereld een klein beetje reclame maakt voor zichzelf. Of ze adverteert: Als je mijn weg maar gaat, als je dit materiëel bereikt of dat eenmaal bezit, dan zal je gelukkig zijn. En er staat niet bij: voor een kort ogenblik - met een zeer bittere nasmaak.

Ik kan me zo voorstellen, dat u zegt: "Ja goed, maar die nasmaak neem ik dan maar op de koop toe." Als je dat zo wilt, wie zal er bezwaar tegen hebben! Maar verstandig is het niet. Het is precies hetzelfde of je zegt: Ik wil niet in de zon gaan liggen, maar ik zal maar een hoogtezonzon inschakelen. Dan lijkt het tenminste alsof ik toch in de zon gelegen heb. Het is alsof je in plaats van een werkelijk geluk, dat uit een innerlijke vrede wordt geboren, probeert om een soort kunstmatig geluk te scheppen; iets, wat op een of andere manier bijna echt is. En toch - ja, ik was hier al wat vroeger aanwezig - hoorde ik iemand zeggen, dat het een verrukking was toen men na alle vervangingsmiddelen eindelijk weer echt brood kreeg. Dat het net koek was. Dat is nu precies het verschil tussen wáár geluk en namaak-geluk. Waar geluk is helder. Je kunt eraan gewend raken misschien. Maar omdat het eeuwig bestaat is er geen enkele eindclimáx aanwijsbaar. Het groeit steeds door. En namaak-geluk.....ach, dat is zo'n bloemetje dat je voor een koopje op de markt koopt, dat je op je jas steekt en tegen dat je thuis bent is het al verwelkt.

Nu heeft iedereen natuurlijk ook volkomen het recht om voor zichzelf te kiezen. Je kunt zeggen: "Ja, maar geef mij nu m'n kleine genoegens maar, dan kun je die grote dingen houden." Je kunt ook zeggen: "Ik wil alleen dat heel grote hebben en ik let niet op de rest." Maar het gekke is vaak dat imitatie en echt toch veel gemeen hebben. Denk nu maar b.v. aan bloembollenbrood en echt brood. Het is allebei kruim en korst. Zo is het nu met geluk en geluk. We kunnen vaak het uiterlijke verschil niet eens goed vaststellen. Het lijkt zo ontzettend veel op elkaar. The proof of the pudding is in the eating. Wanneer je iets vindt in je leven, dat je een permanente bevrediging geeft, zodat je zegt:

"Ja, dat is goed," dan heb je iets gevonden wat goddelijk is. Wanneer je daarentegen iets vindt wat erg begeerlijk is maar waar je heel gauw genoeg van krijgt, dan kun je er wel zeker van zijn, dat het toch ergens verkeerd zit.

Stel je nu alsjeblieft niet voor dat het goddelijke geluk, zoals een mens het doormaakt,....."goddelijk" is, volmaakt is. (Daar zou m'n vrouw zaliger ook over kunnen spreken.) Kijk, het is zo: goddelijke geluk blijft altijd nieuw. Je kunt er een hoop ellende mee hebben. Je kunt je soms verweren, je kunt je er zelfs tegen verzetten en toch leeft het elke keer weer op. Het is een vonk, die je niet uit kunt doven. Niet door gewoonte en niet door overvoerd zijn ermee en niet door vergeten. Het is iets, dat in je leven steeds terugkeert, steeds weer een vonk van: Ja, zó is het en niet anders! Namaak-geluk, dat is zo iets van: Nou hebben we het gevonden! En dan later.....enfin, het is net als het liedje; eerst: Ik min je wel, Marie, ik min je voor het hele leven; en een ogenblik daarna zingen ze: Was ik maar nooit getrouwd. Dat is nou de imitatie. Als je dat werkelijk meent; dan heb je dus een illusie erbij, waarvan je ontdekt dat ze niet deugt. En dan ga je maar rustig door.

Maar de werkelijkheid van het Goddelijke is wat anders. We hebben in ons leven altijd dingen, die elk ogenblik opnieuw ons innerlijk iets geven. Dat zal voor Jan misschien een kwestie zijn van sport en beweging in de buitenlucht, voor Piet het kijken naar schilderijen, voor Klaas een kerk met ritueel, en voor Heintje is het misschien alleen maar het ogenblik dat hij eens vrij kan zijn van alle dwang om zich heen om zo eens naar boven te kijken. Ieder heeft zijn eigen manier om geluk te vinden. Het gaat er nl. niet om welke vorm het geluk heeft, het gaat erom in hoeverre we het Goddelijke daarin vinden.

En nu zou ik zo zeggen: Je kunt al die mooie theorieën bekijken en nog eens controleren en zeggen: "het is waar," maar je komt er niet toe. Maar wat je wel kunt doen is dit: Vraag jezelf eens af: Wat heeft er zin aan m'n leven gegeven, wat brengt me steeds weer iets? En dan kom je tot de ontstellende ontdekking, dat het soms iets is waar je heel weinig aandacht aan geeft. Dan zeg je: Hè, is dat het nou, wat me steeds weer het ogenblik van een nieuw beleven; vrijheid, enz. geeft? Dat is dan hetgeen, waarin u het Goddelijke vindt. Let daar een beetje op en doe er je best mee.

O ja, wat ik ook nog zeggen wil: De mensen verwachten heel vaak dat het Goddelijke in zichzelf een licht is, dus een vreugde en een geluk. Maar dat is meestal niet waar. Weet u wat het geval is? In uw leven is het Goddelijke niet hetgeen, waarin u vreugde heeft maar waaruit steeds weer vreugde ontstaat. Iets wat je vrienden geeft misschien of aanzien; iets wat je rust geeft en soms zelfs de kans om eens een beetje royaler te doen dan anders. Dat komt uit één punt. En als je dat punt nu maar kunt vinden, dan heb je het Goddelijke in jouw leven gevonden.

Nou ja, als je dat gevonden hebt, dan kun je misschien beginnen met heel voorzichtig en langzaam aan de nadruk een beetje op dat ene punt te leggen en dan kom je misschien zo ver, dat je die theorie van het Christendom kunt volgen. Ik wil nl. helemaal geen optimist zijn, hoor. Ik heb mezelf leren kennen en ik geloof wel dat ik een doorsnee-mens was - al was ik geen Pa Doorsnee! En als ik soms op grond daarvan onrechtvaardige conclusies trek, dan vergeeft u het me maar. Maar mijn ervaring is: Veel mensen spreken mooie woorden; er zijn er maar weinigen die de kracht vinden om onmiddellijk al het mooie wat ze voorstellen te doen. Begin met het kleine, met dat ene punt te vinden; en m.i. kom je van daaruit vanzelf verder tot dat grote punt, waarin je zegt: Dit is de kern, daaruit wordt het geluk in mijn leven, de vreugde in mijn leven geboren. Houd je daaraan vast, dan komt de rest vanzelf. Vrienden, ik hoop dat jullie nog een gezellige zondag hebben.

-:-

TELEURSTELLING.

Je voelt je teleurgesteld. Verwachting is niet uitgekomen. Dat wat met schromen werd gedacht te zijn de kroon van 't werk..... bleek zwak, niet sterk.

Dat wat je in het leven zocht en dacht te zien als inhoud van heel het bestaan.....werd wormstekig, zwak en stil, is voor je ogen haast vergaan en ineengevallen.

Dat wat je in het leven meende te verwachten.....'t is niet gekomen en de krachten zijn langzaam aan versikkerd als het water in de aarde. Het blijft een droom, onvervuld en zonder waarde.

Maar hebt g'uw teleurstellingen opgeteld, hebt ge gevonden de bron van 't geweld en de ledigheid, dan zult ge ontdekken dat de kern van dat al niet de wereld is, maar dat ge het zelve zijt. Want als de roos verwacht, dat ze eeuwig bloeit, wanneer de boom meent, dat hij alleen om 's hemels wolken groeit, wanneer de mens meent, dat hij te kent in het menselijke sterk en recht zijn levensbaan, dan scheidt hij zelf een wereld vol van werveling, een droom die niet vervuld wordt. Hij scheidt een eis, die door het leven niet geduld wordt en voelt zich dwaas doch noemt zich wijs.

Teleurstelling is het niet kunnen aanvaarden van de werkelijkheid, die op je wacht. Het is zoeken naar je eigen gedachten.....niet aanvaarden de goddelijke Kracht. Het is erkennen der eigen wetten van verlangen.....niet die van de Eeuwigheid. Teleurstelling is een erkennen van nederlaag in een strijd, die je streed.

Maar als er in je is de kracht, die wéét: "Alles heeft zijn zin. Kan 'k zonder te veel dromen mijn wegen verdergaan?" dan vind je waar teleurstelling eens was een nieuwe spoorslag. Dan vind je in de plaats van het gebrek een kracht, waaruit je putten mag, een bron onuitputtelijk groot.

Wie teleurstelling overwint verwint een tijdelijke dood van delen van zijn wezen. Hij verwint vrezes. Hij verwint vooral de scheiding tussen hem en God. In zijn aanvaarding van het lot heeft hij de eeuwigheid van 't eigen "ik" op 't blad van tijd geschreven.

:--: